

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

*Foreldrenes holdning til risikofylt lek sett i forhold til deres
friluftslivinteresse*

Bacheloroppgave

av Ingvild Brye

Natur og friluftslivlinje 2015

Dronning Mauds Minne Høgskole

Kandidatnummer: 619
Emnekode: BAC-NL02

Innholdsliste

1 Innledning	3
2 Teori	4
2.1 Friluftsliv	4
2.1.1 Betydningen av friluftsliv i barnehagen	4
2.1.2 Menn og kvinners forhold til friluftsliv	5
2.2 Risikofylt lek	6
2.2.1 Den risikofylte lekens seks kategorier	7
2.2.2 Betydningen av risikofylt lek	7
2.2.3 Risikomestring	8
2.2.4 Kjønnforskjeller	8
2.2.5 Foreldrenes holdning til risikofylt lek	9
3 Metode	10
3.1 Hva er metode?	10
3.2 Kvantitativ metode: spørreundersøkelse	10
3.3 Utvalg	11
3.4 Spørreundersøkelsen	11
3.5 Prosedyre	12
3.6 Etiske retningslinjer	12
3.7 Metodekritikk	13
3.8 Vurdering av metode	14
4 Resultat	15
4.1 Holdninger til friluftsliv hos foreldre	15
4.2 Holdninger til risikofylt lek hos foreldre	17
5 Drøfting	21
5.1 Menn og kvinners forhold til friluftsliv	21
5.2 Betydningen av friluftsliv i barnehagen	22
5.3 Den risikofylte lekens seks kategorier	23
5.4 Voksenrollens syn på risikofylt lek	24
5.5 Betydningen av risikofylt lek	25
6 Avslutning	28
7 Referanseliste	29
8 Vedlegg	31
8.1 Informasjonsskriv	31
8.2 Spørreundersøkelse	32

1 Innledning

I denne bacheloroppgaven skal jeg ta for meg et tema som jeg har valgt ut fra linjeprofilen min, natur og friluftsliv. Jeg bestemte meg tidlig for at jeg ville forske nærmere på risikofylt lek og friluftsliv. Grunnen til valget av dette temaet er først og fremst for at jeg var veldig glad i denne type lek som barn. Mange av aktivitetene jeg holdt på med var preget av en viss risiko, både i nærmiljøet og i skog og mark. Jeg tenker tilbake på hvor heldig jeg var som fikk mulighet til å holde på med dette og gleden det gav meg. Gleden og spenningen sitter fortsatt i meg og preger derfor mine holdninger til denne type lek. Interessen for å finne ut av foreldrenes holdninger til risikofylt lek og friluftsliv ble stor etter praksisperiodene mine, hvor mange av samtale med foreldre dreide seg om dette temaet. Risikofylt lek oppstår ofte i naturen og dette er noe foreldrene observerer i barnas hverdag. Problemstillingen min ble derfor slik: *"Foreldrenes holdning til risikofylt lek sett i forhold til deres friluftslivinteresse"*. Funnene mine i denne oppgaven er noe jeg ønsker ta med meg videre i foreldresamarbeidet som fremtidig førskolelærer.

Disposisjonen til oppgaven

Oppgaven består av fem deler: teori, metode, resultat, drøfting og avslutning.

Jeg starter med en teoridel hvor jeg presenterer relevant teori for problemstillingen min. Deretter kommer metodedelen hvor jeg sier noe om hva metode er, spørreundersøkelse som metode, utvalget, prosedyren, etiske retningslinjer, metodekritikk og vurdering av selve metoden. Etter metodedelen kommer en presentasjon av mine resultat. Jeg har tatt utgangspunkt i de viktigste spørsmålene i spørreundersøkelsen og fremstilt noen av svarene i stolpediagram og andre svar i form av tekst. Deretter går jeg over til drøftingen, hvor jeg drøfter funnene opp mot teorien. Avslutningsvis vil jeg komme med en liten oppsummering av selve oppgaven, hvor lærerik prosessen har vært og hva jeg eventuelt ville forsket videre på. Jeg har valgt ulike teorier for å belyse min problemstilling, men hovedteorien kommer fra Sandseter (2014), Neegaard (2013), Vingdal og Hollekim (2001) og Bagøien (2003). Alle delene i denne oppgaven har underkapitler som gjør det oversiktlig for leseren.

2 Teori

I dette kapittelet skal jeg beskrive aktuell teori i forhold til problemstillingen min.

Jeg har delt det inn i to deler. Første del handler om friluftsliv, betydningen av friluftsliv i barnehagen og menn og kvinners forhold til friluftsliv. Andre del handler om risikofylt lek, den risikofylte lekens seks kategorier, betydningen av risikofylt lek, risikomestring, kjønnsforskjeller og foreldrenes holdning til risikofylt lek.

2.1 Friluftsliv

Begrepet friluftsliv kan være vanskelig å definere. Friluftsliv er en tradisjon som har en verdi i seg selv, og en tradisjon som skal videreføres. Å være på tur til nye steder i skog og mark gir opplevelser, erfaringer og spiller på følelser i barnet. Nyttan av dette er knyttet til at dette kan oppleves utfordrende, viktig, fint og meningsfullt (Neegaard, 2013).

Gjennom å se på friluftsliv i en historisk sammenheng og ved å skille friluftsliv fra sport og idrett, har Neegaard (2013) forsøkt å definere to typer friluftsliv i barnehagen: tradisjonelt og aktivitetsbasert. Det er viktig at disse kategoriene ses i sammenheng.

Tradisjonelt og aktivitetsbasert friluftsliv

Tradisjonelt friluftsliv er det enkle friluftslivet hvor elementer som naturopplevelse, enkle ferdigheter, opphold og lek i naturen står sentralt. Overgangen til et aktivitetsbasert friluftsliv er flytende. Aktivitetsbasert handler om den siden av friluftsliv med spesifikke aktiviteter som av og til krever mer ferdigheter, kompetanse og utstyr. Det krever mer av både personalet og barna, men gir store muligheter for risikolek, mestring og bevegelsesglede. Eksempler på slike aktiviteter kan være ski, klatring og sykling i naturen (Neegaard, 2013)

2.1.1 Betydningen av friluftsliv i barnehagen

I følge Rammeplanen (06/11) står det at naturen gir rom for et mangfold av opplevelser og aktiviteter til alle årstider, i all slags vær. Videre står det at barnehagen gjennom arbeidet med kropp, bevegelse og helse skal bidra til at barna utvikler glede ved å bruke naturen til utforskning og kroppslige utfordringer. Det er mye som taler for å komme seg ut i naturen, både for barn og voksne. Som voksen i barnehagen handler det om å undre seg, veilede og gi fritt spillerom i møte med naturen, og på den måten gi barna utfordringer og erfaringer slik at de får spenning og mestringsopplevelser (RP, 06/11).

Barns friluftsliv handler i stor grad om lek. Naturen er en arena der barn kan få allsidige utfordringer som stiller krav til fysiske og motoriske ferdigheter, risikostyring, spenningsregulering og samtidig gi dem sterke spenningsopplevelser (Moen og Jacobsen, 2007).

I friluftslivet er man opptatt av turfelleskap og det å hjelpe hverandre. Dette er egenskaper ved friluftslivet som kan være med på å utfordre barnas evne til å samarbeide og til å ta hensyn til hverandre. I friluftslivet har man ingen "motstander" slik man har i idretten, og det er mindre fokus på prestasjon. Man vektlegger at deltakerne i en gruppe skal ta vare på hverandre og løse utfordringer sammen. På denne måten vil friluftsliv bidra til at barna lærer å samarbeide. Likevel krever friluftslivet kunnskap og ferdigheter. Disse ferdighetene og kunnskapen deler man til det beste for dem som er med på tur (Neegaard, 2013).

2.1.2 Menn og kvinners forhold til friluftsliv

Kirsti Pedersen (1999, her i Vingdal og Hollekim 2001) har gjort en av flere undersøkelser som viser at det er forskjell på menn og kvinners friluftsliv. Denne undersøkelsen viser at menn i større grad enn kvinner søker utfordringer, naturerobring, kameratskap og frihet. Det å mestre utmarka er et symbol på mannlighet. Kvinner går kortere turer med familien i nærmiljøet, ofte tilpasset barn eller andre de har omsorg for. For kvinner er det enkle friluftslivet, rekreasjon og samvær viktig. Kvinner og barn utøver i større grad friluftslivet i nærmiljøet. Hvis oppfatningen av friluftsliv er barske turer i vill natur, kan kvinners og barns friluftsliv oppfattes som et annenrangs friluftsliv. Friluftslivet kan også i følge Pedersen (1999) representere en arena der kvinner kan erobre nye områder og bli mer selvstendig. Kvinner kan ha minst like gode ferdigheter i veivalg, valg av leirplass, vurdering av bålved og opptenning av bål som menn.

Dahle (1989, her i Bagøien 2003) har gjort en undersøkelse på hvilke personer som påvirker barns friluftsliv mest. Et av de mest viktige og sentrale punktene er foreldrenes forhold til friluftsliv. Det kan også virke som det er kvinnene som tar det største ansvaret for sosialiseringen til friluftsliv innenfor familien. Det har kanskje noe med det Jenssen (1994, her i Bagøien 2003) har funnet ut i sine resultater fra en undersøkelse i Nordland. Undersøkelsen viser at det tradisjonelle kjønnsrollemønsteret holdes i hevd.

Når far har utført sine forpliktelser i forhold til familien oppfatter han det som sin rett til å disponere egen tid, der langturen på ski er fortjent. Det ser ut til at far nøyer seg med å være et godt forbilde som trives best med å gjøre noe praktisk, mens det er mor som viser omsorg og ansvar. Dahles (1989, her i Bagøien 2003) undersøkelser viser nettopp at mødrene fremmer friluftslivet mest.

Mye av barns frie lek i natur har alltid hatt elementer av spenning og risiko, og linjene kan trekkes tilbake til et tradisjonelt friluftsliv hvor barns frie lek har stått sentralt. Det handler om å tillate barns frie, viltre og risikopregede lek i natur (Neegaard, 2013).

I følge Eidslott (2010) driver noen kvinner og menn et svært aktivt friluftsliv. I familier der både mor og far er aktiv vil det gjenspeile barnas lek og aktivitet. Barna blir tatt med på aktiviteter utover det enkle friluftsliv og de får prøvd seg på risikofylt lek i trygge omgivelser som for eksempel sykling og klatring. Det er viktig at barna får bestemme ambisjonsnivået når de driver med risikofylt lek (Eidslott, 2010).

2.2 Risikofylt lek

Spennings- og risikofylt lek er en naturlig del av barns lek og utforsking av omgivelsene og seg selv. Barn bryter sine egne barrierer og grenser gjennom å prøve spennende og nye ting i lekens verden (Sandseter, 2013). Poenget med risikofylt lek i følge Sandseter (2014) er å balansere mellom intens spenning og ren frykt. Det handler om å kjenne på begge følelsene samtidig. Barn som opplever spenning og fryd når de driver med risikofylt lek, på grensen til frykt og fare, men med glede og mestring som den dominerende følelsen, vil fortsette å søke denne typen lek gang på gang (Sutton-Smith 1997, her i Sandseter 2014). Barn uttrykker tydelig at risikofylt lek er både morsomt og skummelt på samme tid, og å oppleve disse følelsene samtidig er spennende (Coster og Gleeve 2008, her i Sandseter 2013).

2.2.1 Den risikofylte lekens seks kategorier

Risikofylt lek har seks kategorier som beskriver hvordan barn engasjerer seg i denne typen lek (Sandseter, 2014). Disse kategoriene er følgende:

- Lek med stor *høyde*-fare for skade ved fall, for eksempel klatring (i alle slags former), henge/slenge i høyder, hopping fra høyder, balansere i høyde.
- Lek med stor *fart*- ukontrollert fart og tempo der man kan treffe noe (eller andre), for eksempel sykling i høy fart, rutsjing, springing og aking (vinter).
- Lek med *farlige redskaper*-som kan medføre skade, for eksempel sag, øks, kniv, hammer, tau.
- Lek nær *farlige elementer* – der man kan falle i eller inn i noe, for eksempel vann/sjø, stup, bål.
- Lek som innebærer *kamp* – der barna kan skade hverandre, for eksempel slåssing, bryting, fekting med stokker eller lignende.
- Lek der barna kan *forsvinne, gå seg bort*, for eksempel i tilfeller der barna er uten oppsyn og ikke har ”gjerder”, for eksempel i skog og lignende.

2.2.2 Betydningen av risikofylt lek

Barns læring og utvikling gjennom risikofylt lek

Det er mange positive effekter ved at barn driver med risikofylt lek. Barn trenger å få teste sine grenser og stadig mestre nye oppgaver. Dette er med på å utvikle dem til individer som står rustet til å mestre det samfunnet de lever i, både her og nå og for fremtiden (Sandseter, 2013). Risikofylt lek innebærer også reell fare for skadelige konsekvenser, men det at barn søker utfordringer, usikkerhet og risikoer, betyr at de positive effektene av det veier mer enn faren for negative konsekvenser (Bekoff og Byers 1981, Bjorklund, og Pellegrini 2000, her i Sandseter 2013).

Fysisk betydning

Det at barn er fysisk aktive og søker motoriske og fysiske utfordringer i leken er viktig for utviklingen og oppøvelsen av en stadig bedre motorisk kontroll. Det er ikke sikkert de klarer det ved første forsøk, men ved å la barnet prøve om igjen til de greier det vil barnet oppleve mestring. Gjennom å få utfolde seg i kroppslige utfordrende aktiviteter får barnet øvd seg på og utvikle motoriske ferdigheter og fysiske egenskaper, som muskelstyrke, utholdenhet og et sterkt skjelett (Sandseter, 2014).

Sosial betydning

Barn som bedriver risikofylt lek, vil også dra nytte av og få verdifull erfaring i sosiale ferdigheter, og på den måten få en positiv og god sosial kompetanse. Barn driver ofte med klatring, aking og dissing sammen. De samarbeider om å løse oppgaver som er vanskelig, de fordeler ansvar. Barna planlegger hvordan det skal gjøres og hvordan de skal samarbeide for å nå målet, enten det er å komme til topps i et tre, få fart på dissa og lignende. Gjennom samarbeid lærer de viktige momenter (Sandseter, 2014).

2.2.3 Risikomestring

Gjennom å engasjere seg i spenningsfylt lek og opplevelser oppøver barn en bedre risikomestring. Det vil gjøre at barnet er bedre i stand til å gjøre mer realistiske risikovurderinger, fordi barnet har opplevd lignende situasjoner tidligere. Å stadig prøve ut sine egne grenser for motorisk og fysisk kapasitet er med på å øke disse ferdighetene. Den spennings og risikofylte leken som barn søker, er med på å gi dem erfaringer som er verdifull når de skal mestre risikoer senere i livet. De får erfaringer i leken som lærer dem hva som er farlig, hva som er trygt og hvor deres egen grense for mestring går (Sandseter, 2010).

2.2.4 Kjønnforskjeller

Når det gjelder å søke spenning er det kjønnforskjeller mellom gutter og jenter. Flere studier viser at gutter søker mer spenning og risiko gjennom lek og handling enn jenter gjør (Goldsmith, mfl., 199; Rothbart, 1988; Torgeresen, 1985, her i Sandseter 2010). Dette forklares ved at gutter ofte vurderer risikoen i situasjonen som lavere enn det jenter gjør, og at gutter således vurderer faren for å skade seg for liten (Morrongiello og Matheis, 2007; Morrongiello og Rennie, 1998, her i Sandseter 2010). Samtidig viser studier at også måten gutter og jenter oppdras og sosialiseres på, kan være en medvirkende årsak til at gutter søker mer risiko enn jenter (Sandseter, 2010, s.56). Forskning gjennomført av Morrongiello og Dawber (1999;2000, her i Sandseter 2010) viser at mødre og fedre kommunisere forskjellige med sine barn avhengig av om de er jenter eller gutter. Gutter blir i større grad enn jenter oppfordret til å våge å ta sjanser, mens jenter i større grad blir oppfordret til å la være.

2.2.5 Foreldrenes holdning til risikofylt lek

I følge Lysklett (2013) ønsker foreldre som selv opplevde en oppvekst med et nært forhold til lek i naturen at egne barn skal få oppleve det samme. Kunnskap og holdninger til synet på barn og barndom er med på å påvirke hvordan man som voksen tenker om barn og barns lek. Dette er en del av dannelsesprosessen. Forutsetninger for barnets danning er gjensidige samhandlingsprosesser med barn og voksne i lek og læring (Lillemyr, 2011). Danning er en livslang prosess som utvikler evne til å reflektere over egne handlinger og væremåte. Det er noe som skjer i samspill med seg selv og omgivelsene (Larsen og Slåtten, 2011).

Det er foreldrene som kjenner barna sine best, og de kan bidra med å synliggjøre hvem barnet er og hva det kan. Det handler om foreldrenes betydningsfulle rolle for sine barn og hvordan de gir sine barn utviklings- og læringsmuligheter (Askland, 2011). Gjensidig respekt og annerkjennelse for hverandres verdier, holdninger, normer og kunnskap er viktige faktorer som er med på å påvirke dette (Drugli og Onsøien, 2010).

Den voksne har ansvar for å gi trygghet gjennom kjærlighet og ved å sette grenser. De voksne skal kunne vurdere hva som er til barnets beste. Klare grenser gir barnet trygghet. Trygghet er en forutsetning for at barn skal gi seg hen i leken. Grenser skal beskytte barnet mot fare og de skal hjelpe barnet til å fungere positivt i sosiale situasjoner (Askland, 2011).

I følge Granic (2000, her i Kloep og Hendry 2003) kan man betrakte samspillet mellom foreldre og barn som et dynamisk system ved å legge vekt på utvikling av relasjoner gjennom gjensidig påvirkning. Fra det øyeblikket barnet og den voksne går inn i en slik dynamisk relasjon påvirker de hverandre. Her snakker man om tillit og tilknytning. Like mye som barnet må lære seg å forholde seg til foreldrene, må foreldrene lære å forholde seg til barnet.

Voksenrollens syn på risikofylt lek

Barn har behov for å øve opp sin risikostyring, men for barn i barnehagealderen vil ikke bare deres egen risikopersepsjon, men også foreldrenes, være avgjørende for hvor stor risiko de får anledning til å søke i leken. De begrensninger voksne setter for barnet i lek, handler ofte om voksnes egne oppfatning av hva som er farlig. Dette gjør at voksne bidrar til å øke barns sikkerhet når de leker, og samtidig utgjør de en av de viktigste begrensningene for at barn skal kunne utfolde seg fysisk og møte risiko (Sandseter, 2013).

En god måte å håndtere barns risikøking på er å la barna få prøve seg på risiko innenfor relativt trygge rammer (Smith 1998, her i Sandseter 2013). Relativt trygge rammer vil si at voksne sørger for varierte og spennende lekemiljøer der barna kan utforske ulike måter å bruke kroppen på, inkludert mer risikofylte aktiviteter. Som voksne er det viktig å vurdere hva barnet er i stand til å mestre. På den måten kan man tilpasse både grenser og frihet. Hvis voksne lykkes med dette, vil barn kunne få verdifull erfaring med risikofylte situasjoner (Sandseter, 2013). Den voksne som er tilstede i barns lek, bør se, støtte, hjelpe og anerkjenne det enkelte barnet som med skrekkblandet fryd kaster seg ut i en spennende og risikofylt lek (Sandseter, 2010).

3 Metode

3.1 Hva er metode?

Metode er et verktøy man bruker for å komme frem til ny kunnskap. Den sier noe om hvordan man innhenter gode data for å belyse spørsmål (Dalland, 2012). Det er to hovedtyper av metode, kvantitativ og kvalitativ. En *kvantitativ metode* gir oss data som er målbare, de kan telles og man kan foreta regneoperasjoner enten det dreier seg om gjennomsnitt eller prosent. Et eksempel på dette er spørreundersøkelser hvor man har svaralternativer. Mens en *kvalitativ metode* gir ikke-tellbar data, den sier oss noe om de kvalitative egenskapene hos undersøkelsespersonene. Denne metoden har som hensikt å fange opp meninger og opplevelser som vi ikke kan måle (Larsen, 2007). Det er viktig å bruke en metode som er hensiktsmessig i forhold til problemstillingen (Dalland, 2012).

3.2 Kvantitativ metode: spørreundersøkelse

Jeg har valgt å bruke kvantitativ metode. Videre anser jeg spørreundersøkelse (strukturert spørreskjema) som den ideelle fremgangsmåten for å finne svarene jeg er ute etter i min forskning. Spørreundersøkelse gir muligheter til å innhente informasjon fra en stor gruppe mennesker. Man får samlet inn data fra et utvalg personer for å gi en statistisk beskrivelse av den populasjonen utvalget er trukket fra (Ringdal, 2012). I spørreundersøkelsen har jeg valgt å bruke flest lukkede spørsmål, samt noen åpne spørsmål som gir en mer utfyllende informasjon. I følge Ringdal (2012) bør det benyttes lukkede spørsmål til å måle holdninger. Det er en fordel å kombinere åpne og lukkede spørsmål i en spørreundersøkelse.

Hvis man har faste svaralternativer, betyr dette mindre etterarbeid med databehandling, og man kan lettere sammenligne svarene (Larsen, 2007). Spørsmålene i undersøkelsen er ferdig formulert og standardisert og de som svarer kan garanteres absolutt anonymitet (Ringdal, 2012). Spørreundersøkelsen jeg har foretatt er avgrenset til problemstillingen i forskningsprosjektet.

3.3 Utvalg

Et utvalg er de som blir valgt ut til å være med på en undersøkelse. Det er flere måter å gjøre dette på, og det er avgjørende for hva du vil finne ut (Larsen, 2007). Jeg bestemte meg for å sende spørreundersøkelsen til foreldre med barn i barnehage. Svarene i undersøkelsen viser en høyere andel kvinner enn menn. Totalt var det 136 foreldre som svarte. 97 (71%) kvinner og 39 (29%) menn. 21% av foreldrene er 21-30 år, 65% er 31-40 år og 13% er 41-50 år. Foreldrene har svart på vegne av barnets kjønn og alder. 68 stk (51%) av svarene, representerer jenter og 67 stk (49%) representerer gutter. Jeg sendte undersøkelsen til totalt 25 forskjellige barnehager i Trondheim og Hallingdal. Jeg valgte både by og bygd for å få et mer variert og spennende innsyn i datamaterialet mitt. Hvilke type barnehager jeg valgte var tilfeldig.

3.4 Spørreundersøkelsen

Spørreundersøkelsen laget jeg i programmet Forms innenfor Google Docs. I dette programmet kan man legge til forskjellige typer svaralternativ i forhold til hva som er relevant for spørsmålet. Dette er en elektronisk spørreundersøkelse som gjør at svarene til utvalget blir registrert direkte i et Google Docs spread sheet (et dokument som ligner Microsoft exel og som enkelt kan konverteres til exel). På den måten får man automatisk en god oversikt og mulighet til å gjøre analyser på datamaterialet. Her er eksempel på et spørsmål jeg hadde med i min undersøkelse:

Hvor interessert er du i friluftsliv?

Svært interessert, interessert, mindre interessert, ikke interessert.

Her ser man at svaralternativene er en viktig del av spørsmålet. Brukes faste svaralternativer gir det gjerne respondenten viktig informasjon om hvordan spørsmål skal tolkes og hvilket detaljeringsnivå som forventes (Ringdal, 2012).

3.5 Prosedyre

Forarbeid: Før jeg startet på selve bacheloroppgaven gjennomførte jeg en pilotundersøkelse. I pilotundersøkelsen intervjuet jeg tre foreldre i en barnehage med fokus på foreldrenes holdning til risikofylt lek sett i forhold til deres friluftslivinteresse. Jeg valgte å bruke intervju og på grunnlag av disse intervjuene fikk jeg innsikt i hva som var nyttig å spørre om i spørreundersøkelsen min. Jeg forberedte meg ved å lese meg opp på relevant teori, samtidig notere ned spørsmål som kunne være aktuell i spørreundersøkelsen.

Gjennomføring: Da informasjonsskrivet og undersøkelsen var ferdig formulert sendte jeg mail til styrene i de forskjellige barnehagene, slik at hun/han kunne videresende link til spørreskjemaet til foreldrene. Jeg fikk raskt svar fra en del barnehager som ønsket å sende dette videre til foreldrene, og svarene kom derfor fortløpende inn. Jeg hadde satt en svarfrist på spørreundersøkelsen og fikk inn nok svar til den fristen slik at jeg kunne jobbe videre med å analysere svarene.

Etterarbeid: Etter å ha fått svar på spørreundersøkelsen fra 136 foreldre, valgte jeg å systematisere svarene for å få en oversikt. Jeg konverterte svarene inn i programmet excel, et regnearkprogram. Her sorterte jeg svarene til menn og kvinner. Dette for å gjøre det enklere å skille svarene fra hverandre, og deretter lage en krystabellanalyse. Krystabellanalyse er en videreføring av frekvensfordelinger. Her undersøker man hvordan frekvensfordelingen på en avhengig variabel varierer mellom enheter som har ulik verdi på den uavhengige variabelen (Tuft, 2011). Eksempel på dette kan være, forskjellen på menn og kvinners holdninger til risikofylt lek. Måten jeg ville fremstille svarene på er ved bruk av stolpediagram og beskrivelser i form av tekst.

3.6 Etiske retningslinjer

I en undersøkelsesprosess må en ta en rekke viktige avgjørelser. Man må tenke gjennom hvilke etiske utfordringer arbeidet vårt medfører, og hvordan de kan løses (Dalland, 2012).

Informert samtykke handler om at den som skal delta i undersøkelsen skal vite at det er frivillig. Deltakeren sier seg villig til å være med i en undersøkelse etter at hun eller han har forstått hva den innebærer. Informantene skal være klar over hva undersøkelsen går ut på, hva slags spørsmål den inneholder, hva hensikten er, og hvor lang tid det tar å gjennomføre

den. Korrekt og utfyllende informasjon viser at prosjektet er seriøst, samtidig som det bidrar til å hindre misforståelser og kritikk (Dalland, 2012). Samtykke i denne spørreundersøkelsen ble bekreftet da utvalget (foreldrene) valgte å delta i den frivillige undersøkelsen.

Anonymitet har den som deltar en spørreundersøkelse krav på. Det er derfor viktig at man i informasjonsskrivet bekrefter at informantenes anonymitet blir ivaretatt.

I spørreundersøkelsen skrev jeg kun kjønn og alder, noe som gjør at anonymiteten blir ivaretatt. Når datamaterialet er anonymisert er det ikke mulig å knytte enkeltpersoner til opplysningene (Dalland, 2012).

Taushetsplikt handler ifølge Dalland (2012) om å hindre andre å få adgang eller kjennskap til visse opplysninger. Informantene i en spørreundersøkelse skal gjøres oppmerksom på at man har taushetsplikt. Dette var noe jeg opplyste om i informasjonsskrivet mitt til foreldrene.

3.7 Metodekritikk

I enhver undersøkelse er det noe som kan kritiseres. To begreper som er vanlig å begrunne er reliabilitet og validitet (pålitelighet og gyldighet)

Reliabilitet

Reliabilitet går på om gjentatte målinger med samme måleinstrument gir samme resultat. Det dreier seg om hvorvidt undersøkelsen er gjennomført på en så god måte at man unngår tilfeldig feilregistrering av data. Slik feilregistrering kan skyldes at spørreskjemaet er rotete satt opp, eller at informantene misforstår enkelte spørsmål eller ikke svarer sant.

Reliabiliteten kan sjekkes ved å gjenta den samme undersøkelsen flere ganger. Den viktigste garantien for god reliabilitet er imidlertid at datainnsamling planlegges og gjennomføres på en solid måte (Tuft, 2011). Spørreundersøkelsen består av godt planlagte spørsmål og i en rekkefølge jeg synes passet fint i forhold til å få svar på problemstillingen. Informasjonen jeg samlet inn er behandlet på en nøyaktig måte ved at jeg sendte ut undersøkelsen til forskjellige barnehager, der de sendte den videre til foreldre. Både menn og kvinner svarte og krysset av for kjønn og alder. Svarene kom fortløpende inn til meg i løpet av to uker. I etterarbeidet mitt sorterte jeg svarene etter kjønn. Dette gjorde at jeg fikk en god oversikt over menn og kvinners svar. Hadde jeg gjort samme undersøkelsen en gang til med andre barnehager og foreldre tror jeg at jeg hadde fått omtrent samme resultat, med noen få avvik.

Validitet

Validitet dreier seg om hvor godt man klarer å måle det man har til hensikt å måle (Tuft, 2011). Jeg mener at undersøkelsen har høy validitet når det gjelder verdiene på svarene jeg har samlet inn ved bruk av spørreundersøkelse. Etter å ha gjennomført pilotundersøkelsen, der metoden min var intervju fikk jeg avklart hvilken spørsmål som var viktig og relevante å stille. Det dreier seg om å stille de riktige spørsmålene til det man ønsker å få svar på.

Utvalget fikk også mulighet å utdype svarene sine i noen av spørsmålene.

Hadde jeg valgt å bruke intervju som metode, kunne jeg nok fått enda mer detaljerte svar, men jeg tror likevel at funnene mine hadde blitt nokså lik. Ved å bruke spørreundersøkelse som metode fikk jeg et bredere utvalg, noe som øker dens troverdighet.

3.8 Vurdering av metode

Før jeg sendte ut spørreundersøkelsen var jeg spent på hvor mange svar jeg kom til å få, mye på grunn av at foreldre var informantene. Men det tok ikke lang tid før dette viste seg å ikke være en stor bekymring. Etter første uken hadde jeg nesten 100 svar, noe jeg ble positivt overrasket over. Forarbeidet til spørreundersøkelsen tok tid, men det kom godt med siden jeg fikk mange svar som jeg kunne ta med meg videre i etterarbeidet. Jeg er glad jeg valgte kvantitativ metode. Dette var en metode som egnet seg godt til problemstillingen min. For meg var det både spennende og interessant å gjøre noe jeg aldri har gjort før.

4 Resultat

Undersøkelsen består av en rekke spørsmål om holdninger hos foreldre til friluftsliv og risikofylt lek i barnehagen. Til sammen var det 136 foreldre som svarte.

Svarene er fremstilt i stolpediagram og beskrivelser i form av tekst. I noen av spørsmålene har jeg valgt å analysere forskjeller mellom variablene ved hjelp av krysstabeller. En krysstabell er bygget opp av minst to variabler, for eksempel forskjellen på menn og kvinners holdninger til risikofylt lek i barnehagen. Svarene blir vist i prosent.

4.1 Holdninger til friluftsliv hos foreldre

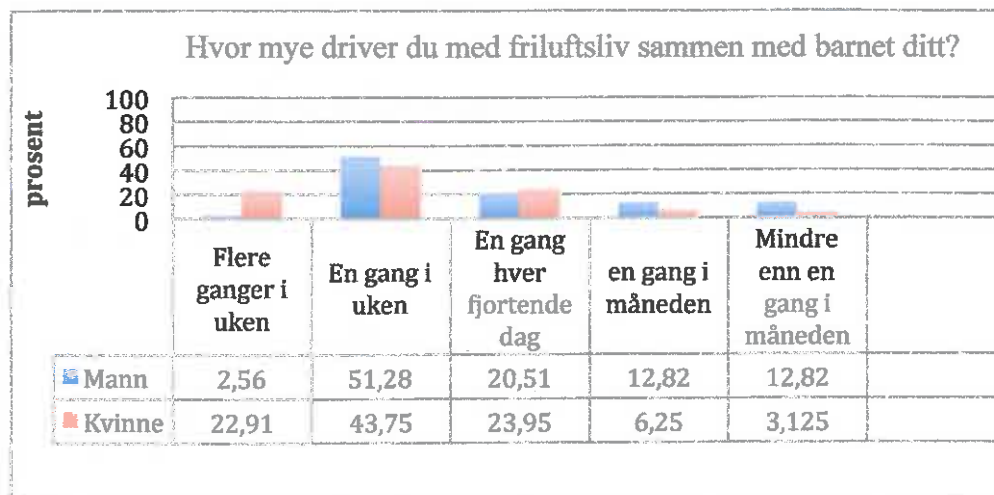
"Hvor interessert er du i friluftsliv?" Var det første spørsmålet i undersøkelsen.

Av de 136 foreldrene som svarte var det 17% som svarte *svært interessert*, 73 % svarte *interessert*, 9 % svarte *mindre interessert* og 1 % svarte *ikke interessert*.

Her ser man at over halvparten viser interesse for friluftsliv noe som jeg ser er med på å påvirke resten av svarene i spørreundersøkelsen.

"Hvor mye driver du selv med friluftsliv?" var det andre spørsmålet i undersøkelsen. Her svarte 19% *flere ganger i uken*, 44% *en gang i uken*, 23% *en gang hver fjortende dag*, 7% *en gang i måneden*, 6% *mindre enn en gang i måneden*. Ut ifra dette ser man at flertallet har fokus på friluftsliv en gang i uken.

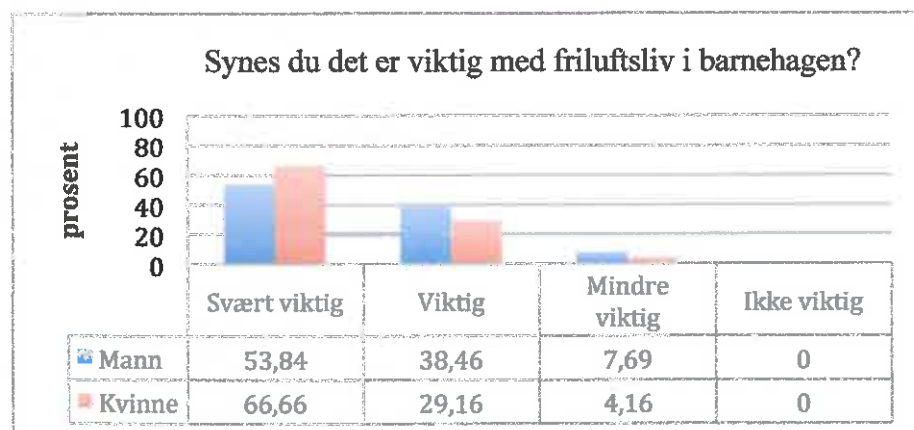
For å finne ut om det var forskjell på hvor mye menn og kvinner driver med friluftsliv sammen med barnet sitt, valgte jeg å fremstille forskjellen mellom to variabler i stolpediagram.

Figur 1: Prosentfordeling av hvor ofte foreldre driver friluftsliv sammen med barnet sitt, fordelt på menn og kvinner.

Ut fra dette diagrammet ser man at det er to av alternativene som skiller seg mest ut. I den ene ytterkanten er det flere kvinner som er aktiv flere ganger i uken, og i den andre ytterkanten er det enkelte menn som driver med friluftsliv mindre enn en gang i måneden. Samtidig ser man at flertallet driver med friluftsliv en gang i uken.

Videre spurte jeg om foreldrene synes det er viktig med friluftsliv i barnehagen.

Figur 2: Prosentfordeling av hvor viktig foreldre synes det er med friluftsliv i barnehagen, fordelt på menn og kvinner

Her ser man at både menn og kvinner har et relativt likt ståsted i forhold til viktigheten av friluftsliv i barnehagen. Flertallet synes det er *svært viktig* eller *viktig*.

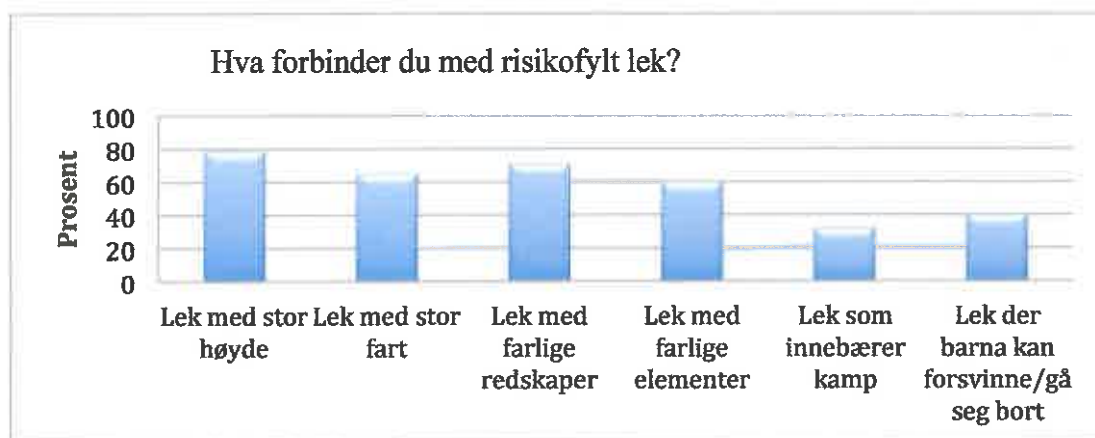
Videre fikk foreldrene mulighet til å beskrive hvorfor friluftsliv er svært viktig og viktig.

Dette var kommentarer som gjentok seg i svarene jeg fikk i undersøkelsen:

Positive opplevelser i naturen og i nærmiljøet, kroppsbeheerskelse, fysisk aktivitet, frisk luft, motorisk utvikling, grov og finmotorikk, helse, appetitt, mestring, kreativitet og bli kjent med sine egne grenser.

4.2 Holdninger til risikofylt lek hos foreldre

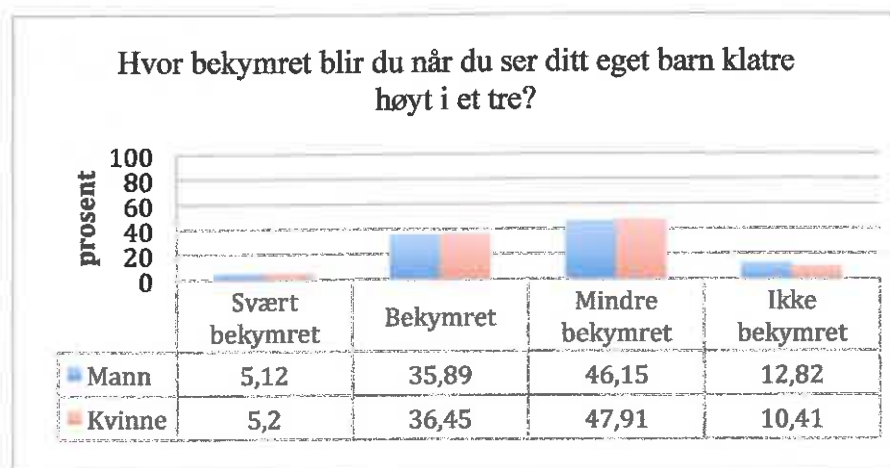
I dette diagrammet er svarene til både menn og kvinner i samme kolonne. Her fikk foreldrene mulighet til å svare på alle alternativene.

Figur 3: Prosentfordeling av hva foreldre forbinder med risikofylt lek

Her ser man at lek med stor høyde og lek med farlige redskaper er det de fleste forbinder med risikofylt lek

Deretter spurte jeg menn og kvinner om hvor bekymret de blir når de ser sitt eget barn klatre høyt i et tre.

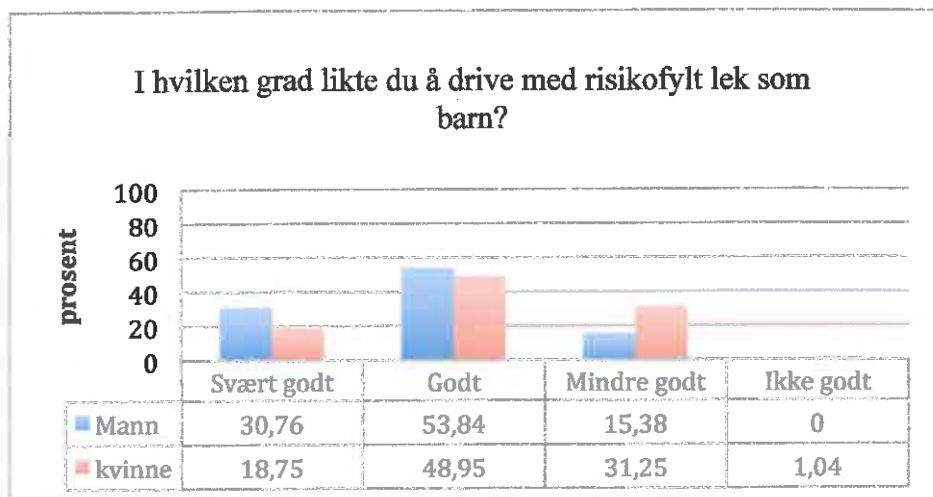
Figur 4: Prosentfordeling av hvor bekymret foreldrene blir når de ser sitt eget barn klatre høyt i et tre, fordelt på menn og kvinner.

Her ser man at svarprosenten er nokså lik. Det er få som er *svært bekymret* for barnet sitt når det klatrer høyt i et tre. Det er flest som svarer *mindre bekymret* av både kvinner og menn.

Videre i undersøkelsen spurte jeg om foreldrene likte at barnet fikk utforske og prøve selv i barnehagens inne og utelek. Her svarte alle foreldrene *ja*.

Jeg spurte også om hva de synes om at barnet får utforsket sine grenser i barnehagen. Her svarte 78% av foreldrene *svært bra*, og 21% *bra* og 1% *mindre bra*. Noe som viser at de er svært positive til å la barnet prøve selv.

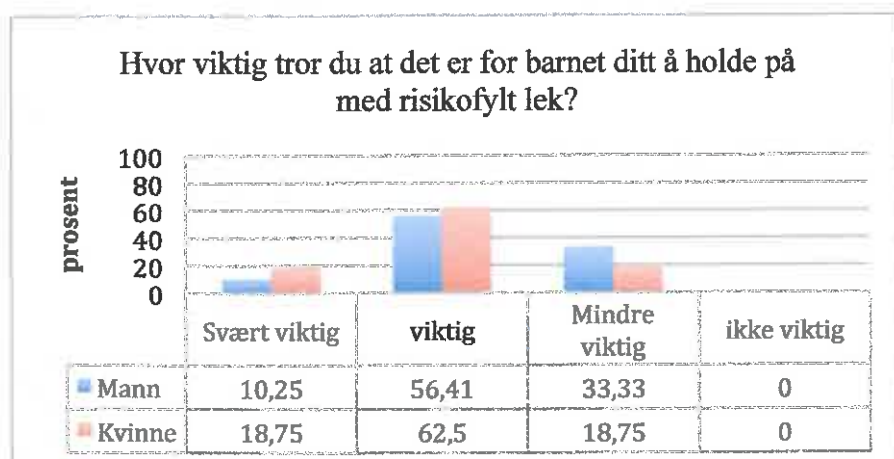
Deretter spurte jeg foreldrene i hvilken grad de likte å drive med risikofylt lek som barn.

Figur 5: Prosentfordeling av hvilken grad foreldrene likte å drive med risikofylt lek som barn, fordelt på menn og kvinner

Ut fra diagrammet ser man at menn likte *svært godt* å drive med risikofylt lek som barn, og ca. halvparten av både menn og kvinner likte det *godt*.

Videre spurte jeg foreldrene om hvor viktig tror du at det er for barnet ditt å holde på risikofylt lek.

Figur 6: Prosentfordeling av hvor viktig foreldre tror det er for barnet å holde på med risikofylt lek, fordelt på menn og kvinner.

Her ser man at over halvparten av både kvinner og menn synes det er *viktig* at barnet holder på med risikofylt lek. Mens det er flere kvinner som synes det er *svært viktig* og flest menn som synes det er *mindre viktig*.

Etter denne spørreundersøkelsen og svarene jeg har fått fra både menn og kvinner ser jeg at svarresultatet er ganske likt fra begge kjønn, selv om svarprosenten fra kvinner er høyere enn fra menn. Jeg vil avslutte kapittelet om resultat med noen gode kommentarer fra foreldre som deltok i undersøkelsen. Dette kan være viktige momenter å ta med seg videre og ha fokus på i barnehagehverdagen.

Kvinne 31-40 år: Det jeg mener med "risikofylt lek" er at barna får mulighet til å utfordre seg selv gjennom å teste grenser uten for mye hindringer, men også at barna, med instruksjoner fra en voksen lærer seg bruk av for eksempel kniv. Hvis ikke barna får prøve selv, vil det være mye større fare for at de skader seg og at de ikke mestrer det som møter dem. Vi voksne må ha tro på at barna kan og vil. Vi må gi barna muligheten!

Kvinne 41-50 år: Det å bli kjent med naturen er viktig. Der kan de bruke kroppen på en positiv måte, kjenne mestring, utfordringer, glede og bli kjent med naturens elementer. Jeg synes det er viktig at de blir kjent med alle årstidene. Naturen gir barna begrepsforståelse, sansestimulering og er energigivende.

Kvinne 21-30 år: Jeg blir veldig bekymra når jeg ser ungene "klatre høyt i trær", men jeg stopper de ikke. Jeg synes det er viktig at de får utfolde seg og teste grensene sine. Det er bedre at jeg lukker øynene i blant og heller lar de prøve seg frem. Synd om en pysete mamma skulle hindre dem i lek.

Kvinne 21-30 år: Jeg mener det er viktig å huske på forskjellen mellom risikofylt lek og farlig lek. Lek der barna ikke er klar over farene som kan oppstå, for eksempel å leke voldsom lek nært et bål, leke på en brygge der man kan falle i vannet synes jeg ikke er greit. Men jeg mener derimot at lek der barna kan slå seg litt bare er fint. Lek skal ikke gå utover liv og helse, men et skrubbsår eller ti er greit.

5 Drøfting

Jeg skal i dette kapittelet ta for meg noen av mine funn og drøfte det opp mot relevant teori som belyser min problemstilling på best mulig måte.

5.1 Menn og kvinners forhold til friluftsliv

Spørsmålet til foreldrene om ” *hvor mye de drev med friluftsliv sammen med barnet sitt*” ga en beskrivelse av at flere kvinner enn menn er aktive *flere ganger i uken* og at noen menn driver med friluftsliv *mindre enn en gang i måneden*. Samtidig ser man at flertallet driver med friluftsliv *minst en gang i uken*. Friluftsliv er et vidt begrep, og dette kan oppfattes ulikt fra person til person. I følge Kirsti Pedersen (1999, her i Vingdal og Hollekim 2001) er det forskjell på menn og kvinners friluftsliv. Menn driver et mer aktivt friluftsliv enn kvinner, de bruker utmarka mer og drar på lengre turer for å jakte, fiske, gå skiturer, fjellturer, klatreturer og lignende. Menn dyrker ofte friluftslivet med andre menn, det er en naturlig og viktig del for nettverksbygging for menn. Pedersen (1999) hevder at kvinner er på kortere turer sammen med familien i nærmiljøet, ofte tilpasset barn eller andre de har omsorg for. I følge det Jenssen`s undersøkelse (1994 her i Bagøien, 2003) sier om at når far har utført sine forpliktelser oppfatter han det som sin rett til å disponere egen tid, der langturen på ski er fortjent. Her ser man at far nøyer seg med å være et godt forbilde som trives best med å gjøre noe praktisk, mens det er mor som viser omsorg og ansvar. Dette er noe som kan variere ut fra hvilke roller som kommer til uttrykk i familien. Ut fra funnene mine ser man at det stemmer overens med undersøkelser som er utført tidligere. I barndommen min var det stort fokus på friluftsliv. Vi dro ofte på turer i skog, mark og fjell med hele familien. Det dreide seg om å få kunnskap og kjennskap til naturen. I dagens samfunn er det mer fokus på det ekstreme friluftsliv. Noen mennesker har behov for mer enn det enkle friluftsliv, der man kjenner på en følelse av skrekkblandet fryd og opplever en mestringsfølelse. Det er slik som i følge Sandseter (2014) barn opplever det gjennom å holde på med risikofylt lek ute i naturen.

5.2 Betydningen av friluftsliv i barnehagen

I følge spørsmålet til foreldrene om "hvor viktig de synes friluftsliv er i barnehagen" ser man at både menn og kvinner har et relativt likt ståsted. Flertallet av foreldrene synes det er *svært viktig* og *viktig*. I følge Rammeplanen (06/11) er det mye som taler for å komme seg ut i naturen, både for barn og voksne. Rammeplanen (06/11) sier at: "barnehagen gjennom arbeid med kropp og bevegelse og helse skal bidra til at barna, utvikler glede ved å bruke naturen til utforskning og kroppslige utfordringer". Når barnehagen jobber ut ifra Rammeplanen og dens fagområder er det med på å gjøre foreldrene mer bevisst på viktigheten rundt det. I følge Moen og Jacobsen (2007) er naturen en arena der barn kan få allsidige utfordringer i forhold til fysiske og motoriske ferdigheter, risikostyring, og sterke spenningsopplevelser. Min erfaring fra barndommen er at friluftsliv er viktig, og at barna skal lære betydningen av å ta vare på naturen og bli glad i den. Jeg tror noen voksne har lett for å tenke at friluftsliv er lange turer til fjells både sommer og vinter. Det er derfor viktig å videreføre det enkle friluftslivet som å dra på tur til skogen i nærmiljøet, brenne bål og undre seg over naturen man har rundt seg. I barnehagen er det viktig å tenke på at friluftsliv dreier seg mye om turfelleskap, hjelpe hverandre og samarbeide (Neegaard, 2013). Siden flertallet er positive til friluftsliv kan man tolke det som at foreldrene ønsker å videreføre friluftslivets verdi. Det er en liten andel som synes det er mindre viktig med friluftsliv i barnehagen. Jeg tror dette kan være personer som ikke har opplevd så mye friluftsliv selv og derfor ikke ser hvilke betydning det har i praksis. I spørreundersøkelsen fikk foreldrene mulighet til å beskrive hvorfor friluftsliv er *svært viktig* og *viktig*. Kommentarene som gjentok seg i undersøkelsen var: *positive opplevelser i naturen og nærmiljøet, kroppsbeherskelse, fysisk aktivitet, frisk luft, motorisk utvikling, grov og finmotorikk, helse, appetitt, mestring, kreativitet og bli kjent med sine egne grenser*. Dette er også noe Neegaard (2013) bekrefter ved at man gjennom friluftsliv får opplevelser, erfaringer og spiller på følelser i barnet. Nytteten er knyttet til at dette kan oppleves utfordrende, viktig, fint og meningsfullt.

5.3 Den risikofylte lekens seks kategorier

I spørsmålet "hva forbinder du med risikofylt lek?" så man at det var to kategorier foreldrene mente hadde mer risiko enn andre. Det var kategoriene: *lek med stor høyde* og *lek med farlige redskaper*. Dette er to av seks kategorier Sandseter (2014) har kommet frem til som risikofylt lek. Jeg tenkte også at flertallet av foreldrene ville oppfatte det som risiko, noe jeg fikk bekreftet i spørreundersøkelsen. Dette er kanskje kategorier foreldre har opplevd i egen barndom som risikofylt. Aktivitetene man gjerne forbinder med dette er klatring i trær og spikking med kniv. I følge Sandseter (2014) handler det om å overvinne frykten for risikoen og det ukjente som gjør aktiviteten spennende og risikofylt. Barn bryter sine egne grenser gjennom å prøve nye og spennende ting i lekens verden (Sandseter, 2013). Som voksen er det viktig å danne sine egne holdninger, der man fokuserer på å tilpasse både grenser og frihet. I følge Sandseter (2010) bør den voksne som er tilstede i barns lek, se, hjelpe og anerkjenne det enkelte barnet som med skrekkblandet fryd kaster seg ut i en spennende og risikofylt lek.

Min erfaring er at trær kan være et fullgodt klatrestativ både for toåringen og femåringen samtidig. Toåringen klamrer seg til de nederste greinene uten å komme høyere, men opplever likevel en mestringsglede. Femåringen sitter fornøyd høyere oppe i treet, og kjenner treet gjennom flere års lek. Tryggheten og kunnskapen om egen mestring har tiden og treet gitt henne. I følge Sandseter (2014) er spenning og risikofylt lek en naturlig del av barns lek og utforsking av omgivelsen og seg selv.

Et av svarene jeg fikk fra en kvinne som deltok i undersøkelsen var: *Det å bli kjent med naturen er viktig. Der kan de bruke kroppen på en positiv måte, kjenne mestring, utfordringer, glede og blir kjent med naturens elementer. Jeg synes det er viktig at de blir kjent med alle årstidene. Naturen gir barna begrepsforståelse, sansestimulering og er energigivende.* Sitatet ovenfor belyser hvor viktig naturen er for barnas lek. Det vil alltid være ulike meninger om det, men det viktigste er at barnet får ta del i det og oppleve mestringsfølelse. Sandseter (2010) hevder at barn får erfaringer i leken som lærer dem hva som er trygt, hva som er farlig og hvor deres egne grense går". I følge Granic (2000, her i Kloep og Hendry 2003) kan man betrakte samspillet mellom foreldre og barn som en dynamisk prosess, der begge parter bringer visse særtrekk og påvirker hverandre.

5.4 Voksenrollens syn på risikofylt lek

Spørsmålet ”*hvor bekymret blir du når du ser ditt eget barn klatre høyt i et tre?*” viste at det var få av både menn og kvinner som var *svært bekymret*. De fleste svarte *mindre bekymret* av både menn og kvinner. I følge Lysklett (2013) ønsker foreldre som selv har opplevd en barndom med mye spennende lek ute i naturen og gi barna den samme muligheten. Dette kommer tydelig frem i et av spørsmålene i undersøkelsen om ”*hvilken grad foreldrene likte å drive med risikofylt lek som barn?*” Her var det flest menn som likte *svært godt* å holde på med risikofylt lek og ca. halvparten av både menn og kvinner likte det *godt*. I følge Lillemyr (2011) er synet på barn og barndom med på påvirke hvordan man tenker om barn og barns lek. Her ser man begrepet danning kommer til uttrykk. Det er noe som skjer i samspill med seg selv og omgivelsene (Larsen og Slåtten, 2011). I undersøkelsen kom det fram at det var flest mest menn som likte å holde på med risikofylt lek *svært godt* som barn, dette handler om kjønnsforskjeller i forhold til spenningsøking mellom gutter og jenter. I følge en studie som er gjort ser man at det er flere gutter som søker spenning og risiko gjennom lek og handling enn det jenter gjør (Goldsmith, mfl, 199; Rothbart, 1988; Torgeresen, 1985, her i Sandseter 2010). Dette forklares ved at gutter vurderer faren for å skade seg liten, samtidig viser studier at også måten gutter og jenter oppdras og sosialiseres på, kan være en årsak til at gutter søker mer risiko enn jenter (Morrongiello og Matheis, 2007; Morrongiello og Rennie, 1998, her i Sandseter 2010). Min erfaring fra egen barndom med to aktive og energifulle storebrødre gjorde at jeg søkte spenning sammen med dem. Jeg hadde selv lyst å gjøre det samme og ble ofte med på det de gjorde, men med en liten klump i magen; ”går dette bra?”. Jeg tror at mine brødre gjorde meg tøffere i det å utforske mine grenser innenfor risikofylt aktivitet. Jenter har nok lettere for å tenke konsekvenser av hva som kan skje, mens gutter gjennomfører det uten å tenke. I følge Sandseter (2013) har man behov for å øve opp sin risikomestring. Når man snakker om barns risikopersepsjon, må man også tenke på at foreldrenes risikopersepsjon er avgjørende for hvor stor risiko de får anledning til å søke i leken. De begrensninger voksne setter for barns lek, handler om voksnes oppfatning av hva som er farlig. Dette gjør at voksne bidrar til å øke barns sikkerhet når de leker, og samtidig utgjør de en av de viktigste begrensningene for at barn skal kunne utfolde seg fysisk og møte risiko og utfordringer.

I undersøkelsen min er det også en liten prosent som er *svært bekymret* når de ser sitt eget barn klatre i tre, noe som gjenspeiler svarene på hvordan de likte å drive med risikofylt lek som barn. Dette viser at det er ikke alle som er like begeistret for risikofylt lek. I følge Askland (2011) er det foreldre som kjenner barnet sitt best og de kan bidra med å synliggjøre hvem barnet er, hva det kan og sette grenser som både gir trygghet og kjærlighet. Media har stor påvirkningskraft i forhold til hvordan man som menneske tenker og reflekterer. Forskning og funn om barns oppvekst og utvikling er godt stoff for media. Antall ekspertråd om hvordan oppdra barnet ditt er uendelig. Dette kan være informasjon som er på å gi kunnskap, gjøre oss mer observant eller kanskje skeptisk og redd. Jo flere ekspertråd foreldrene får, jo mer usikre kan man bli på sin egen rolle. Det finnes ingen fasit for foreldre, mennesker er forskjellig. Oppdragelse, barndom, interesse og miljø påvirker holdningene våre. Jeg tror og i følge Sandseter (2013) er det som voksen viktig å vurdere hva barnet er i stand til å mestre. På den måten kan man tilpasse både grenser og frihet. Hvis voksne lykkes med dette, vil barn kunne få en verdifull erfaring med risikofylte situasjoner. En kvinne i undersøkelsen sa dette: *jeg blir veldig bekymret når jeg ser ungene "klatre høyt i trær" men jeg stopper de ikke. Jeg synes det er viktig at de får utfolde seg og teste grensene sine. Det er bedre at jeg lukker øynene i blant og heller la de prøve seg frem. Synd om en pysete mamma skal hindre dem i lek.* Dette viser hvor stor påvirkning den voksne har i forhold til det å la barna få mulighet til å prøve nye og spennende ting i lekens verden. I følge Sandseter (2013) er poenget med risikofylt lek å balansere mellom intens spenning og ren frykt.

5.5 Betydningen av risikofylt lek

Spørsmålet *"hvor viktig de tror det er for barnet sitt å holde på med risikofylt lek"* beskrev at over halvparten av både menn og kvinner synes det var *viktig*. Det var flest kvinner som synes det var *svært viktig* og flest menn som synes det var *mindre viktig*.

Det er mange positive effekter ved at barn driver med risikofylt lek. Barn må få teste sine grenser og stadig mestre nye oppgaver. Det hjelper dem til å mestre samfunnet de lever i, både nå og i fremtiden (Sandseter, 2013). Faktorer som påvirker hvorfor menn og kvinner synes det er svært viktig at barnet holder på med denne type lek kan være i følge Sandseter (2014) den fysiske betydningen. Det at barn er fysisk aktive og søker motoriske utfordringer er viktig for deres motoriske kontroll og utvikling. Å utvikle seg på et slikt kompetanseområde betyr at man stadig strekker seg litt lenger og prøver oppgaver som man kanskje ikke tør og klarer ved første forsøk, men som man stadig vil merke en utvikling på å

mestre. Det er ikke bare det fysiske som betyr noe når det gjelder risikofylt lek, men det gir også erfaring i sosiale ferdigheter. I følge Sandseter (2014) driver barn ofte med klatring, aking og dissing sammen. De samarbeider hele tiden om å løse vanskelige oppgaver, og dette er noe jeg tror foreldre ser fordeler ved. Gjennom samarbeid ser de at barna lærer viktige momenter. I følge Sandseter (2010) får barnet gjennom å engasjere seg i spenningsfylt lek og opplevelser en naturlig og bedre risikomestring. Erfaringer med slike situasjoner vil gjøre barn bedre i stand til å gjøre realistiske vurderinger fordi barnet har opplevd lignende situasjoner tidligere. Etter erfaringer fra praksis ser jeg at barna og naturen hører intuitivt sammen. Barna erobrer rommet, her mener jeg naturen i betydning av grøftekanten, bekken, busken og lignende. Naturen roper etter å bli utforsket, det dukker stadig opp noe nytt som innbyr til lek hos barn.

I undersøkelsen min er det flere kvinner som synes det er *svært viktig* å la barnet holde på med risikofylt lek og flere menn som synes det er *mindre viktig*. Hva kan grunnen til dette være? Hvis man ser dette i sammenheng med svaret fra spørsmålet ”i hvilken grad likte du å drive med risikofylt lek som barn?”, der flertallet av menn svarte *svært godt*, skulle man tro at mennene synes det er *svært viktig* at barna holder på med risikofylt lek. I følge Pedersens forskning (1999, her i Vingdal og Hollekim 2001) vektlegger kvinner tydeligere kosen, trivselen og det sosiale felleskapet med familien og felles naturopplevelse når de forklarer hvorfor de går på tur. Jeg tenker at dette er en beskrivelse på hvor godt mødrene blir kjent med barnet sitt, deres grenser og sine egne grenser. I følge Askland (2011) skal grenser beskytte barnet mot fare og det skal hjelpe barnet til å fungere positivt i sosiale situasjoner. Det er også gjort en forskning av Morrongiello og Dawber (1999; 2000, her i Sandseter 2010) som viser at mødre og fedre kommuniserer forskjellige med sine barn avhengig om det er gutter eller jenter. Gutter blir i større grad enn jenter oppfordret til å våge å ta sjanser, mens jenter i større grad blir oppfordret til å være forsiktig. Dette kan være en beskrivelse av at menn og kvinner definerer risikofylt lek ulikt. Som jeg har sagt tidligere er menn opptatt av det barske friluftslivet sammen med andre menn og prioriterer det fremover å dra på enkle turer i skog og mark. En kvinne som deltok i undersøkelsen sa dette om risikofylt lek: *Jeg mener det er viktig å huske på forskjellen mellom risikofylt lek og farlig lek. Lek der barna ikke er klar for farene som kan oppstå, for eksempel leke voldsom lek nært et bål, leke på en brygge der man kan fallet i vannet synes jeg ikke er greit. Men jeg mener derimot at lek der barna kan slå seg litt er bare fint. Lek skal ikke gå utover liv og helse, men et skrubbsår eller ti er greit.* Dette viser en reflektert tanke fra en mor som ser viktigheten av risikofylt lek.

Gjennom friluftsliv og barns risikofylte lek oppnår man mål som bedre helse, sunnere livsstil og miljøbevissthet (Neegaard, 2013). Skal vi i fremtiden ta vare på naturen, er det viktig at dagens barn, de som er fremtidens voksne, opplever glede ved å utforske naturen. Det kan bidra til å øke barns kunnskap om hva natur er og hvilken betydning den har for oss mennesker. Dette har jeg selv erfart fra min egen barndom. I følge Sandseter (2013) er det viktig at voksne ikke lar egen bekymring være styrende for hvordan barn utfolder seg, men at de er oppmerksom på barns mestringsnivå og spenningsbehov, slik at alle får oppleve spenningsfylt aktivitet og gleden ved å føle en skrekkblandet fryd. Det kommer alltid til å være ulike meninger om begrepene friluftsliv og risikofylt lek. For noen er det å fekte med en pinne risikofylt, mens andre ser ikke faren ved det. Jeg vil avslutte med et beskrivende og godt sitat fra en kvinne som deltok i undersøkelsen. Dette er et sitat som omhandler risikofylt lek: *Det jeg mener med "risikofylt lek" er at barna får mulighet til å utfordre seg selv gjennom å teste grenser uten for mye hindringer, men også at barna med instruksjoner fra en voksen, lærer seg bruk av for eksempel kniv. Hvis ikke barna får prøve selv, vil det være mye større fare for at de skader seg og at de ikke mestrer det som møter dem. Vi voksne må ha tro på at barna kan og vil. Vi må gi barna muligheten!*

6 Avslutning

I denne oppgaven har jeg tatt for meg temaet foreldrenes holdninger til risikofylt lek sett i forhold til deres friluftslivinteresse. Etter praksis og undervisning på skolen og på turer ble interessen for dette temaet stort. Risikofylt lek er en lek som ofte skjer ute i naturen. Dette gjorde meg nysgjerrig på hvilke holdninger foreldre har til denne type lek sett i forhold til friluftslivinteressen. Ut fra antall svar jeg fikk på spørreundersøkelsen er det tydelig at dette er et tema som foreldre er opptatt av.

Ut fra spørreundersøkelsen ser jeg at flesteparten av både menn og kvinner har en positiv holdning til både risikofylt lek og friluftsliv. Friluftsliv er noe flesteparten driver med en gang i uken, og som de synes er svært viktig å ha fokus på i barnehagen. Undersøkelsen viser også at mange av foreldrene likte å drive med risikofylt lek som barn, noe som gjenspeiler seg i svarene om at barnet deres skal få mulighet til å gjøre det samme. Det er få foreldre som er svært bekymret når barnet klatrer høyt i et tre. Jeg valgte også å ha noen åpne spørsmål, der foreldrene fikk mulighet til å beskrive med egne ord hvorfor risikofylt lek og friluftsliv er viktig. Dette viser hvor bevisst foreldrene er rundt temaet.

Denne oppgaven har vist meg at det er viktig å ta med seg foreldrenes holdninger inn i barnehagen. Foreldre som er opptatt av friluftsliv kan være med på å tydeliggjøre friluftslivet og den risikofylte leken ved å komme med nye ideer og forslag. Det kan også være en viktig faktor å presentere friluftslivet og den risikofylte leken for engstelige foreldre, slik at de selv og barnet deres skal følge seg trygge. Foreldrenes holdninger må bli respektert og tatt på alvor, samtidig som foreldrene skal se støtte, hjelpe og anerkjenne barnet. Å jobbe med denne oppgaven har vært en lærerik prosess. Det blir spennende og utfordrende å jobbe med barn. Jeg ønsker jeg kan få et godt samarbeid med foreldrene og at jeg kan være den støttespilleren foreldrene ønsker for barnet sitt.

Noe som kunne vært interessant å forske videre på er hvordan minoritetsspråklige barn og deres foreldre liker den risikofylte leken og friluftslivet i Norge. Er foreldre med en minoritetsspråklig bakgrunn mer engstelig enn etnisk norske foreldre og er det forskjell fra hvilket land de kommer fra?

7 Referanseliste

- Askland, L. (2011). *Kontakt med barn – innføring i førskolelærernes arbeid på grunnlag av observasjon*. Oslo: Gyldendal Norsk forlag AS
- Bagøien, T. E. (Red.). (2003). *Barn i friluft-om verdifullt friluftsliv* (2 utg.). Oslo: SEBU forlag
- Dalland, O. (2012). *Metode og oppgaveskriving* (5 utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk
- Drugli, M. B, og R. Onsøien (2010). *Vanskelige foreldresamtaler- gode dialoger*. Oslo: Cappelen Akademiske forlag
- Eidslott, E. (2010). *Fjellbarna, guiden til familiefrikliftsliv året rundt*. Oslo: Fri Flyt AS
- Kloep, M. og Hendry, L. B. (2003). *Utviklingspsykologi i praksis*. Oslo: Abstrakt forlag as
- Kunnskapsdepartementet. (2006/2011). *Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver*. Oslo: Kunnskapsdepartementet
- Larsen, A. K. (2007). *En enklere metode - Veiledning i samfunnsvitenskapelig forskningsmetode*. Bergen: Fagbokforlaget
- Larsen, A. K. og Slåtten, M. V. (2011). *En bok om oppvekst. Samfunnsfag i førskolelærerutdanningen* (3 utg.). Bergen: Fagbokforlaget
- Lillemyr, O. F. (2011). *Lek på alvor* (3 utg.). Oslo: Universitetsforlaget
- Lysklett, O. B. (2013). *Ute hele uka- natur og friluftsbarnhagen*. Oslo: Universitetsforlaget
- Moen, E og Jacobsen, B. K. (2007). *Skrutt for skritt – Barn og bevegelse Fysisk fostring/kroppsoving i barnehage og grunnskole* (5 utg.). Nesbru: Forlaget vett & viten AS

- Neegaard, H. R. (2013). Om natur og friluftsliv. I: Lundhaug, T. og Neegaard, H. R. *Friluftsliv og uteliv i barnehagen* (s.53-71). Oslo: Cappelen Damm Akademisk
- Neegaard, H. R. (2013). Legitimering av friluftsliv og uteliv i barnehagen. I: Lundhaug, T. og Neegaard, H. R. *Friluftsliv og uteliv i barnehagen* (s.72-89). Oslo: Cappelen Damm Akademisk
- Ringdal, K. (2012). *Enhet og Mangfold: samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode*. Bergen: Fagbokforlaget
- Sandseter, E. B. H. (2010). Det opplevelses-og spenningsøkende barnet. I: Sandseter, E.B., Hagen, T.L. & Moser, T. (Red.), *Kroppslighet i barnehagen-pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse* (s.53-62). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS
- Sandseter, E. B. H. (2013). "Når det kile i mange må æ bare flir og hyl!" Betydningen av barns risikofylte lek. I: Kvello, Ø (Red.), *Barnas barnehage II. Barn i utvikling* (s.178-192). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS
- Sandseter, E. B. H. (2014). Boblene glede og sug i magen: risikofylt lek i barnehagen. I: Sandseter, E.B.H. & Jensen, J-O (Red.), *Vilt og farlig-barn og unges bevegelseslek* (s.13-25). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS
- Tufte, P. A. (2011). Kvantitativ metode. I: Fangen, K. og Sellerberg, A-M (Red.). *Mange ulike metoder* (s.71-97). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS
- Vingdal, I. M. og Hollekim, I. (2001). *Barn i naturen: utfordring - opplevelse - læring* (3 utg.). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS

8 Vedlegg

8.1 Informasjonsskriv

Til foreldre

Hei. Mitt navn er Ingvild Brye og jeg går siste året som førskolelærerstudent på Dronning Mauds Minne Høgskole. Jeg er nå i gang med bachelor oppgaven og trenger derfor hjelp fra noen av dere foreldre i barnehagen til å gjennomføre en spørreundersøkelse knyttet til temaet mitt. Bachelor oppgaven min har denne problemstillingen: *"Foreldrenes holdning til risikofylt lek sett i forhold til deres friluftslivinteresse"*.

Dette er en elektronisk spørreundersøkelse. Kopier denne linken:

https://docs.google.com/forms/d/1wnZRI2ynRPFddyknBJk-Hzh-Rz7S_hkosM1KPNLUL5U/edit

Spørreundersøkelsen tar ca. 5-10 minutt

All forskning jeg skal gjennomføre er underlagt forskningsetiske retningslinjer, blant annet anonymisering og taushetsplikt.

Jeg håper dere foreldre har mulighet og tid til å sette av noen minutter for å svare på disse spørsmålene. Det hadde jeg satt stor pris på.

På forhånd: tusen takk!

Er det spørsmål angående spørreundersøkelsen, så ta kontakt på mail:

ingvild_brye@hotmail.com

Svarfrist på spørreundersøkelsen: 23.02.15

Med vennlig hilsen

Ingvild Brye

3F, DMMH

8.2 Spørreundersøkelse

Dette er en spørreundersøkelse til bacheloroppgaven min som er rettet mot foreldre i barnehagen og deres holdning til risikofylt lek sett i forhold til deres friluftslivinteresse. Hvis du har flere barn i barnehagen kan du svare på spørreundersøkelsen flere ganger.

Undersøkelsen tar 5-10 min.

Kjønn:

Kvinne

Mann

Din alder?

20 år eller yngre

21-30 år

31-40 år

41-50 år

over 51

Hvilken alder er det på barnet du svarer på vegne av?

1 år

2 år

3 år

4 år

5 år

6 år

Barnets kjønn?

Jente

Gutt

Hvor interessert er du i friluftsliv?

Svært interessert

Interessert

Mindre interessert

Ikke interessert

Hvor mye driver selv med friluftsliv?

Flere ganger i uken

En gang i uken

En gang hver fjortende dag

En gang i måneden

Mindre enn en gang i måneden

Hvor mye driver du med friluftsliv sammen med barnet ditt?

Flere ganger i uken

En gang i uken

En gang hver fjortende dag

En gang i måneden

Mindre enn en gang i måneden

Syns du det er viktig at barnehagen driver med friluftsliv i barnehagehverdagen?

Svært viktig

Viktig

Mindre viktig

Ikke viktig

Hvis du synes friluftsliv i barnehagen er svært viktig eller viktig, nevntre ord som beskriver hvorfor?

Hva forbinder du med risikofylt lek?

(her kan du svare på alle alternativene)

Lek med stor høyde

Lek med stor fart

Lek med farlige redskaper

Lek med farlige elementer

Lek som innebærer kamp

Lek der barn kan forsvinne/gå seg bort

Hva synes du om at barna får utforsket sine grenser i barnehagen?

(Her tenker jeg på grenser gjennom å prøve ut nye ting i lekens verden)

Svært bra

Bra

Mindre bra

Ikke bra

Hvor bekymret blir du når du ser ditt eget barn klatre høyt i et tre?

Svært bekymret

Bekymret

Mindre bekymret

Ikke bekymret

Hvor mye voksenorganisert aktivitet synes du det er viktig at man har i barnehagen?

Svært mye

En del

Litt

Ingenting

Liker du at barnet får utforske selv i barnehagens utelek?

Ja

Nei

vet ikke

Liker du at barnet får utforske selv i barnehagen innelek?

Ja

Nei

Vet ikke

I hvilken grad likte du å drive med risikofylt lek som barn?

Svært godt

Godt

Mindre godt

Ikke godt

Hvis du likte å drive med risikofylt lek som barn, nevnt to eksempler på hvorfor?

Hvor viktig tror du at det for barnet ditt å holde på med risikofylt lek?

Svært viktig

Viktig

Mindre viktig

Ikke viktig

Tusen takk for at du tok deg tid til å gjennomføre denne spørreundersøkelsen. Har du noen kommentarer til dette, skriv det gjerne under her